

WAT ERAAN VOORAF GING (Deel1)**Bouvigne: bakermat van Volksuniversiteit Breda**

Volksuniversiteit Breda bestaat in 2023 vijftig jaar. In de komende periode gaan we iedere maand in op de geschiedenis van de Volksuniversiteit. Deel 1 van de serie handelt over: Wat ging eraan vooraf? Waarom werd er een volksuniversiteit in West-Brabant en Breda gestart en wie waren de voorgangers? Waar is het allemaal begonnen?

Bouvigne

Wie kent niet Kasteel Bouvigne aan de rand van het Mastbos in Breda. Eén van de best bewaarde kastelen in de regio. En nog steeds in gebruik, sinds 1973 is het de thuisbasis van het waterschap Brabantse Delta. Maar daarvoor was Bouvigne lange tijd het centrum van het vormingswerk in West- Brabant.

In 1554 duikt Bouvigne voor het eerst op in een officiële akte: Dat is het testament van de vroegere eigenaar Jacob van Brecht. Oorspronkelijk was het kasteel in eigendom van de Oranjes. Die toonden nooit veel belangstelling voor Bouvigne; ze lieten er hun rentmeesters wonen. Het kasteel werd slecht onderhouden en bedreigd met sloop. De plaatselijke bevolking heeft dit in 1774 gelukkig weten te verrijden. Dit weerhield Prins Willem V er echter niet van om het kasteel in 1775 van de hand te doen.

Gedurende de anderhalve eeuw die volgde, wisselde Bouvigne vaak van eigenaar. In 1930 kocht de gemeente Ginneken en Bavel het aan om te voorkomen dat de toenmalige eigenaar op de gronden van Bouvigne winstgevend villa's ging bouwen, waarvoor het kasteel zou moeten wijken. De gemeente verhuurde het kasteel vervolgens aan de Pius X-

stichting. Onder de bezielende leiding van Mgr. Frans Frencken speelde Bouvigne tussen 1930 en 1970 een belangrijke rol in het vormingswerk van Noord-Brabant.

De stichting organiseerde hier vormingswerk met de Vereniging van Catechisten. Die bouwden er een vakantiehuis op, de voormalige voorburcht voor de huisvesting van arbeidersmeisjes en diverse gebouwen voor een sociale school, een opleiding voor dienstbodes, een algemeen meisjeskamp, de opleiding voor gezinsverzorgsters en een vormingscentrum met cursuswerk voor moeders en meisjes. En natuurlijk, naar goed katholiek gebruik, een kapel.

In de jaren vijftig en zestig breidden de werkerreinen van de catechisten zich razendsnel uit. Het doel van de vereniging verschoof, geheel in de sfeer van de wederopbouw, naar het herstel van het christelijke gezin. In de jaren vijftig en zestig namen de catechisten het voortouw op het terrein van het wijkwerk, hun specifieke vorm van maatschappelijke hulpverlening, en de katholieke gezinszorg. Deze decennia waren hun ware glorietijd.

Van katholiek naar Nuts

De omslag kwam in 1972. Bouvigne werd verkocht aan waterschap De Brabantse Delta en de catechisten, die in die tijd nog maar weinig te doen hadden, verdwenen van het toneel. Gevolg was wel dat de regio Breda geen enkele vorm meer had van vormings- of welzijnswerk. Toine de Caluwé, in die tijd een vooraanstaand vormingswerker in West-Brabant, trok aan de noodklok. Hij stelde een werkgroep samen die moest onderzoeken hoe het nu verder moest. De commissie kwam tot de conclusie dat er wel degelijk vraag was naar dit soort werk.

En hier komt Maatschappij tot Nut van het `t Algemeen om de hoek kijken. Ir. T. Ferwerda, in het dagelijks leven werkzaam als lector bij de KMA, is voorzitter van het departement Breda van de Maatschappij tot Nut van het `t Algemeen. Die Maatschappij loopt al jaren rond met het idee ook in Breda een Volksuniversiteit te beginnen. Het gat dat de catechisten achterlaten, wordt als een kans gezien voor de club van Ferwerda.

Wordt vervolgd